

Utbildningsinspektion i Ramlösa friskola

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till utbildning och omsorg
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån de nationella författningarna. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Ramlösa friskola	Antal barn/elever
Grundskola	39
Förskoleklass	15

Skolan startade sin verksamhet höstterminen 1997. Tillståndet för verksamheten omfattar förskoleklass och årskurs 1-5. Skolan hette tidigare Hustomtens friskola, men bytte hösten 2001 namn till Ramlösa friskola. Skolan har den 31 mars 2004 anmält namnändringen till Skolverkets tillståndsenhet. Skolan har ansökt om tillstånd att utvidga verksamheten till att även omfatta årskurs 6 och obligatorisk särskola från och med läsåret 2005/2006. Huvudmannen bedriver även förskoleverksamhet.

Utbildningen vid skolan omfattar läsåret 2003/2004 förskoleklass och årskurs 1-4. I anslutning till skolan finns fritidshem. Fullt utbyggd räknar skolan med att ta emot 120 elever. Skolan ligger i ett villaområde, och flyttade in i nya lokaler hösten 2003. Marken hyrs av Helsingborgs kommun, medan skolmodulerna hyrs av en privat firma. Hösten 2004 kommer skolbyggnaden att utökas med ytterligare moduler. Fritidshemmets verksamhet drivs i samma lokaler som förskoleklassen. Idag finns 39 elever på skolan fördelade på en årskurs 1, en årskurs 2 och en årskurs 3-4. Till hösten 2004 har man för avsikt att fortsätta med årskurs 5 och året därpå årskurs 6, och då uppnå 70 elever i årskurs 1-6. Samtliga elever kommer från Helsingborgs kommun. Flertalet elever kommer från närområdet, men vissa åker buss. Skolan har tillgång till buss för detta ändamål.

Trä- och metallslöjd och idrott genomförs på Elinebergsskolan. Idrottsundervisningen bedrivs av egen personal medan träslöjd köps in av Elinebergsskolan. Eleverna deltar i simundervisning på Filbornahallen.

Maten köps från en närliggande skola. Inga avgifter tas ut.

Genomförandet av inspektionen i Ramlösa friskola

Skolverket sände den 18 december 2003 skriftlig information till skolans huvudman om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Ramlösa friskola har bestått av undervisningsråden Helena Plantin och Lena Godin. Besök i Ramlösa friskola genomfördes den 30 mars 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Rapportens underlag består av dels dokument från huvudmannen och Ramlösa friskola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och

samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem, på rapporter från Skolverkets tillsyn och på andra uppgifter som skolan lämnat till Skolverket eller finns publicerade på Internet etc.

I Ramlösa friskola genomfördes intervjuer med rektorn och biträdande rektorn, vilka också utgör styrelse för skolan, och med företrädare för elever, personal och föräldrar. Lektioner besöktes. Under besöket fördes också informella samtal med elever och personal.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit Skolverkets tillsyn av utbildningen vid Hustomtens friskola höstterminen 1998, dnr 98:1610. I beslutet den 10 november 1998 konstaterades att verksamheten uppfyllde villkoren för fortsatt godkännande och rätt till bidrag för förskoleklassen och grundskolan.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna för det offentliga skolväsendet framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön. Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden i överensstämmelse med dessa.

Skolan genomför regelbundet trivselenkäter bland elever och föräldrar, som brukar visa på goda resultat.

Lärarna och skollädares tycker sig se resultat av skolan värdegrundsarbete och att det finns en gemensam värdegrund på skolan. Det finns en ömsesidig respekt mellan eleverna och mellan vuxna och barn. Barnen är öppna och välkomnande, accepterar olikheter, visar empati och förstår när de gjort något dumt. Skolan är liten och ingen är anonym. Föräldrar upplever att barnen blir sedda och att det finns en närhet och lyhördhet mellan elever och personal. Eleverna berättar att konflikter kan förekomma, men att dessa reds ut. Mobbing förekommer inte.

Personal, elever och föräldrar vittnar om att eleverna trivs i sin skola och känner lust att lära. Lärarna söker tillvarata elevernas intressen och öka elevernas ansvarstagande med stigande ålder. Eleverna menar att det bästa med skolan är att man får vara med och bestämma, om både praktiska ting, skolans regler och innehållet i lektionerna.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans resultat väl svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges, för det offentliga skolväsendet, i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Ramlösa friskola följer Lpo 94. Varje elev har en individuell utvecklingsplan och en elevportfolio, och dessa fungerar enligt lärarna väl för att visa elevens kunskapsutveckling och utveckling i förhållande till mål att sträva mot i läroplanen.

Eftersom skolan är under uppbyggnad har ännu inga elever deltagit i de nationella proven för årskurs 5. Lärare och skolledning anser sig ha en god bild över elevernas kunskapsutveckling, och lärarna uppmärksammar elever som riskerar att inte nå de nationella målen (se avsnitt Pedagogisk verksamhet och undervisning). Intervjuade föräldrar anser att eleverna lär sig mycket.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att utbildningen ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väl svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan skall förmedla.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet med att forma en god miljö - fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö, för att förebygga kränkningar och för att ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Vid Ramlösa friskola inleds varje läsår med arbete och diskussioner kring skolans värdegrund och ett gemensamt förhållningssätt hos personalen. Skolledningen är aktivt pådrivande och har genomfört särskilda satsningar för att komma fram till en gemensam värdegrund på skolan, som förankras hos barn, personal och föräldrar.

Arbetet med demokrati syns genom bl.a. regelbundna klassråd och elevråd, där eleverna diskuterar och beslutar tillsammans med skolledningen, t.ex. om trivselregler. Eleverna tränas i ansvarstagande genom att de kan välja uppgifter och böcker, planera sina läxor och genom att de planerar och genomför idrottslektioner och gör egna "messagesagor". Lärare och skolledning anser att de strävar efter att tillvarata barnens entusiasm, och att barnen känner arbetsglädje och

trivsel. Skolan har arbetat aktivt för att tillvarata och utveckla både flickors och pojkars styrkor.

Förebyggande arbete mot kränkande behandling och träning i samarbete, hänsynstagande och solidaritet sker genom bl.a. samlingar, samarbete mellan klasserna, faddersystem, massage, sagor och samarbetsövningar, och internationella dagar. Personalen känner alla barn och kan ta tag i problem innan de växer sig stora. Skolan har en mobbningsplan, som anger rutiner vid fall av mobbning.

Föräldrar anser att de får god information och har insyn i skolans arbete, bl.a. i form av veckobrev och genom att det är lätt att ta kontakt med personalen. Skolan anordnar aktiviteter tillsammans med barn och föräldrar, och föräldramöten hålls regelbundet.

Skolsköterska, som samarbetar med skolläkare, kommer en gång per månad.

På skolan har man utarbetat särskilda hälsomål. Elever och personal promenerar regelbundet, skolan samarbetar med idrottsföreningar och låter eleverna prova på många olika sorters aktiviteter, lekar och rörelser som alla kan delta i. Skolsköterska och tandsköterska genomför samtal om kost och hälsa, och skolan uppmuntrar eleverna att äta frukt och grönsaker varje dag.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbetssätt ger goda förutsättningar för att utbildningen skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. Skolans rutiner mot mobbning kan utvecklas till att innefatta alla former av kränkande behandling.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet med lärandet är skolans huvudprocess för att utveckla kunskaper och färdigheter. Arbetet för att nå målen skall utformas av eleverna och personalen i samverkan. Samverkan skall också ske med hemmen. Allsidighet och saklighet är väsentliga vid utformningen av undervisningen. Skollagen slår också fast att hänsyn skall tas till elever i behov av särskilt stöd.

Granskningen inriktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till de lärandes olika behov. Innehåll och organisering av studierna liksom arbetsformerna och kontakterna med hem, samhälle och arbetsliv är andra områden som uppmärksammas.

Vid Ramlösa friskola arbetar lärare och elever utifrån målen i läroplanen och kursplanerna. Pedagogiska diskussioner genomförs regelbundet. Skolan har sedan tidigare en timplan, men det är elevernas behov och resultat som styr. Målen har brutits ned i de olika ämnena, och elevernas resultat följs upp genom IUP, portfolio och olika diagnosmaterial. Föräldrarna säger sig i viss utsträckning vara informerade om målen. Utvecklingssamtal genomförs varje termin, då bl.a. IUP går igenom.

Vid inspektionen sågs prov på varierade arbetssätt och undervisningsmaterial. Eleverna har möjlighet att arbeta i egen takt och välja arbetssätt, uppgifter och material, och ansvaret ökar med stigande ålder. Skolan arbetar regelbundet med teman och projekt, och genomför studiebesök med anknytning till det aktuella temat. Eleverna utvärderar varje tema, och redovisar ibland även sitt arbete för

föräldrarna. Dessutom utvärderar eleverna sitt arbete varje vecka tillsammans med lärarna.

Personalen anser att det finns fungerande rutiner för att identifiera elever i behov av stöd. Åtgärdsprogram upprättas. En lågstadielärare arbetar särskilt med elever i behov av stöd. Två av lärarna har påbyggnadsutbildning i specialpedagog, och en lärare kommer att läsa till specialpedagog. Helsingborgs kommun har tillskjutit resurser för ett antal elever i behov av stöd. Skolan har en elev med funktionshinder, och det finns ett fungerande samarbete med sjukgymnast, hörselpedagog, arbetsterapeut och habilitering.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att verksamheten har goda förutsättningar för att ge en utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan skall förmedla.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå målen för denna tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om den fristående skolan har en fungerande ledning och styrning av verksamheten och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen och för att värna enskilda elevers rätts-säkerhet.

Skolledningen, tillika styrelsen för skolan, består av rektor, som är fritidspedagog, och biträdande rektor, som är förskollärare. De anser att de bedriver ett delat rektorskap, då rektorn avser att gå i pension om några år. Skolledarna ansvarar även för var sin förskola. Personalen uppfattar den biträdande rektorn som mest ansvarig för den pedagogiska utvecklingen, medan rektorn numera huvudsakligen ansvarar för administrativa frågor. Båda är väl förtrogna med den dagliga verksamheten. Intervjuade föräldrar är något osäkra på vem som är rektor. Biträdande rektor är anmäld till den statliga rektorsutbildningen.

På skolan finns en ”trygghetspärm” där man samlat sekretessbestämmelser, rutiner vid mobbning, rutiner i kontakten med socialtjänst etc. Lagen om registerkontroll följs vid nyanställning. Skolan har inte haft någon kontakt med socialtjänsten men såväl ledning som personal är medveten om sina skyldigheter.

Veckomöten hålls med personalen. Pedagogiska diskussioner genomförs var tredje vecka. Skolledningen är medveten om att lärarna önskar ytterligare utrymme och forum för pedagogiska diskussioner.

Personalen genomför terminsvisa utvärderingar av verksamheten, och utvärderar regelbundet skolarbetet tillsammans med eleverna. Skolledningen upplever att arbetet med att utvärdera tillsammans med personalen kan utvecklas ytterligare, men man anser sig nå varje medarbetare genom t.ex. medarbetarsamtalen. Föräldrautvärderingar genomförs en gång per termin i samband med utveck-

lingssamtalen då eleverna är med. Innan samtalen sker skickas frågor hem till hemmen. Resultat av utvärderingar och enkäter samt kvalitetsredovisningen har redovisats på föräldramöten.

Kvalitetsredovisningen för läsåret 2002/2003 innehåller klassvisa utvärderingar av ett par utvalda lokala mål, som bygger på de nationella målen, samt en beskrivning av det läsår som gått. Analys av skolans resultat saknas i stor utsträckning, liksom åtgärder för ökad måluppfyllelse. Enligt skolledning och personal skall utvärderingar, t.ex. i form av enkäter, framöver i högre grad ligga till grund för kvalitetsredovisningen. Personalen har initierat ett utvecklingsarbete kring kvalitetsredovisningen, och de kommer att vara delaktiga i framtagandet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolledningen bör tydliggöra för personal, elever och föräldrar vem som har rektors ansvar enligt skolförfattningarna. Som ett led i skolans kvalitetsarbete bör skolledningen fortsätta arbetet med att ge ökat utrymme för pedagogiska diskussioner och utvärdering av verksamheten. Kvalitetsredovisningen bör utvecklas till att i större utsträckning utvärdera måluppfyllelse och ange åtgärder för ökad måluppfyllelse i förhållande till nationella mål. Inspektörerna bedömer i övrigt att skolans styrning och ledning fungerar väl.

6. Tillgång till utbildning och omsorg

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för skolväsendet. En fristående skola skall vara öppen för alla barn och ungdomar som har rätt till utbildning i motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som förutsätts i skollagens bestämmelser. Även principerna för intagning och informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Skolans intagningsprinciper innebär att skolan är öppen för alla. Det finns möjlighet att ta emot och anpassa verksamheten för funktionshindrade elever, och skolan har inte behövt säga nej till någon elev för att man inte kunnat tillgodose behov av stöd.

Skolan har ett gott samarbete med Helsingborgs kommun, och får tillgång till olika stödfunktioner i kommunen. Modersmålsundervisning sker via kommunen. Skolan anser att det finns möjlighet att tillgodose behov av undervisning i svenska som andraspråk.

Det finns fungerande rutiner för information till hemmen. Eleverna ges möjlighet att göra aktiva val i skolarbetet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan uppfyller författningarnas krav vad gäller tillgången till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Utbildningen skall vara avgiftsfri.

Vid inspektionen granskas dessa och andra förutsättningar för att bedriva en utbildning av god kvalitet. Även skolans ekonomiska stabilitet och de långsiktiga förutsättningarna för verksamheten behandlas.

Vid Ramlösa friskola finns personal med utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Personalen deltar regelbundet i fortbildnings- och kompetensutvecklingsarbete, såväl individuellt som gemensamt utifrån verksamhetens behov, bl.a. med hjälp av Växtkraft Mål 3-medel.

Standarden på utrustning och läromedel är god, och utrustningen kompletteras och utökas årligen. Skolan har nya, ändamålsenliga lokaler med bl.a. tillgång till lekhall och grupprum. Personalen tillverkar också egna läromedel. Eleverna har tillgång till datorer för skolarbetet. Skolgården kommer att upprustas ytterligare.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att huvudmannen följer författningarnas krav avseende resurser.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten vid Ramlösa friskola övergripande är av god kvalitet och uppfyller skolförfattningarnas krav för ett fortsatt godkännande.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- skolans rutiner vid mobbning bör utvecklas till att omfatta alla typer av kränkande behandling,
- rektors ansvar bör göras tydligare samt
- skolans kvalitetsarbete avseende pedagogiska diskussioner, utvärdering av verksamheten och kvalitetsredovisningen kan utvecklas.

Datum	Ort
2004-10-08	Lund

Helena Plantin
Lena Godin